

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 560/2013-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť T. T., Ž., zastúpeného advokátom Mgr. R. K., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. XV/2 Pz 139/12-7 z 20. februára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť T. T. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. apríla 2013 doručená sťažnosť T. T. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) č. k. XV/2 Pz 139/12-7 z 20. februára 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo uznesením Okresnej prokuratúry Žilina č. k. 1 Pv 1100/10/5511-57 z 8. augusta 2012 podmienene zastavené trestné stíhanie pre zločin krádeže formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 212 ods. 1 a 3 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Krajská prokuratúra v Žiline rozhodla svojím uznesením č. k. 3 Kpt 331/11-15 z 11. októbra 2012 o odmietnutí sťažnosti splnomocneného zástupcu poškodeného podľa § 193 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). V ďalšom postupe generálna prokuratúra postupom podľa § 363 Trestného poriadku rozhodla svojím napadnutým rozhodnutím o zrušení rozhodnutí podriadených prokuratúr vrátane povinnosti Okresnej prokuratúry Žilina opätovne vo veci konať a rozhodnúť. V ostatnom podal sťažovateľ ústavnému súdu sťažnosť.

3. Sťažovateľ v podanej sťažnosti poukazom na právnu úpravu § 9 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) predovšetkým namietal to, že „... *predmetné uznesenie GP SR podpísané povereným námestníkom pre trestný úsek je v hrubom rozpore s platnou právnou úpravou, keď o podanom návrhu poškodeného na zrušenie právoplatného rozhodnutia Krajskej prokuratúry zo dňa 11. 11. 2012 rozhodol prokurátor bez oprávnenia na rozhodnutie o tomto návrhu*“. Podľa názoru sťažovateľa mal „... *o podanom mimoriadnom opravnom prostriedku poškodeného rozhodnúť prvý námestník generálneho prokurátora tak, ako to predpokladá platná právna úprava v danom konaní*“. Dôsledkom skutočnosti, že napadnuté rozhodnutie generálnej prokuratúry nebolo vydané zastupujúcim prvým námestníkom generálneho prokurátora Slovenskej republiky, ale povereným námestníkom pre trestný úsek, bolo „... *týmto nezákonným rozhodnutím GP SR odňaté právo sťažovateľa na inú právnu ochranu v konaní pred iným orgánom Slovenskej republiky – Generálnou prokuratúrou SR, keď o podanom návrhu rozhodol prokurátor neoprávnený na výkon právomoci generálneho prokurátora, z ktorého dôvodu nie je možné takéto rozhodnutie považovať za právoplatné rozhodnutie v trestnej veci vôbec*“. Navyše, podľa názoru sťažovateľa týmto postupom bola „... *zásadným spôsobom narušená hierarchia postavenia*

prokurátorov vo vnútri prokuratúry ako hierarchicky usporiadanej jednotnej sústavy štátnych orgánov na čele s generálnym prokurátorom ako to deklaruje sám zákonodarca“.

4. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd „*po vyhodnotení písomných dôkazov*“ takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... Uznesením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zo dňa 20. 02. 2013 v konaní vedenom pod sp. zn. XV/2 Pz 139/12-7 porušené bolo.

2. Ústavný súd... rozhodnutie Generálnej prokuratúry... zo dňa 20. 02. 2013 v konaní pod sp. zn. XV/2 Pz 139/12-7 ruší a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Generálna prokuratúra... je povinná zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia do troch dní od právoplatnosti vydaného rozhodnutia.“

II.

5. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Nadväzne na citovaný článok ústavy dopĺňa právnu úpravu prípustnosti konania o sťažnosti fyzických osôb a právnických osôb § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

8. Princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

9. Ústavné súdnictvo a právomoc ústavného súdu sú teda vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, v ktorých protiústavnosť nemožno

napraviť iným spôsobom, teda predovšetkým procesnými prostriedkami vyplývajúcimi z príslušných procesných noriem, akou Trestný poriadok nepochybne je. Každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

10. Navyše, ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého je trestné konanie od svojho začiatku až po svoj koniec procesom, v rámci ktorého môžu orgány činné v trestnom konaní a vo veci konajúce všeobecné sudy naprávať, resp. korigovať pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat' pochybenia, ktoré mohli spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy a ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (m. m. napr. III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 226/2010).

11. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že generálna prokuratúra svojím napadnutým rozhodnutím rozhodla o vrátení veci až prvostupňovému orgánu, a to Okresnej prokuratúre Žilina, ktorá bude v ďalšom svojom postupe v trestnej veci aj sťažovateľa opätovne konať a rozhodovať, riadiac sa aj právnym názorom nadriadenej prokuratúry. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť v čase, keď nebolo v jeho trestnej veci s konečnou platnosťou rozhodnuté. Otázka dôvodnosti vznesenia obvinenia a Trestným poriadkom daná variabilita zákonných možností rozhodnutia o tejto otázke už v prípravnom konaní prokurátorom vykonávajúcim dozor v prípravnom konaní v trestnej veci sťažovateľa sú práve tým eliminujúcim prvkom právomoci ústavného súdu, ktorý vyplýva z čl. 127 ústavy a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a dôvodom na odmietnutie sťažovateľom podanej sťažnosti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

12. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným

základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Preto ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07).

13. Sťažovateľ v podanej sťažnosti polemizoval aj s právomocou námestníka pre trestný úsek v zastúpení generálneho prokurátora vybaviť podaný mimoriadny opravný prostriedok podľa § 363 Trestného poriadku, keď dôvodil, že *„mal... o podanom mimoriadnom opravnom prostriedku poškodeného rozhodnúť prvý námestník generálneho prokurátora tak, ako to predpokladá platná právna úprava v danom konaní“*.

14. Ústavný súd poukazuje na obsah § 10 zákona o prokuratúre, podľa ktorého generálny prokurátor vydáva na plnenie úloh služobné predpisy, príkazy a pokyny, ktoré sú záväzné pre všetkých prokurátorov, právnych čakatel'ov prokuratúry a ostatných zamestnancov, a tiež na ustanovenie § 16 zákona o prokuratúre, podľa ktorého generálny prokurátor môže (okrem pôsobnosti vymedzenej v § 11 a § 12 a § 13 ods. 1 zákona o prokuratúre) poveriť iných prokurátorov, aby konali v jeho mene. Podľa § 17 zákona o prokuratúre prokurátor vykonáva svoju pôsobnosť v trestnom konaní v rozsahu ustanovenom osobitnými zákonmi a v rámci neho vykonáva dozor nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní. Z doterajšej rozhodovacej činnosti je ústavnému súdu známe, že generálny prokurátor svojimi príkazmi upravuje pôsobnosť prokurátorov podliehajúcich jeho riadiacej právomoci (aj prokurátorov generálnej prokuratúry) vrátane aprobačných oprávnení vybavovať v zastúpení generálneho prokurátora napr. podnetovú a inú právnu agendu (pozri napríklad IV. ÚS 113/04, III. ÚS 216/09, III. ÚS 79/2011). Vzhľadom na uvedené potom skutočnosť, že podaný mimoriadny opravný prostriedok podľa § 363 Trestného poriadku vybavil prokurátor generálnej prokuratúry, ešte neznamená, že tento opravný prostriedok sťažovateľa nevybavil príslušný prokurátor. V dôsledku uvedeného ústavný súd konštatuje, že nezistil príčinnú súvislosť so sťažovateľom namietaným porušením ním označeného základného práva, čo zakladá dôvod

odmietnutia sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto jej časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

15. V neposlednom rade ústavný súd v okolnostiach danej veci poukazuje aj na § 31 ods. 1 a nasl. zákona o prokuratúre, v zmysle ktorých je možné prípadnú nezákonnosť namietaného postupu preskúmať aj v rámci podaného podnetu sťažovateľom.

16. Keďže bola sťažnosť odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2013